

Vyvěšeno dne: 29. 4. 2026
Svěšeno dne: 13. 5. 2026

Markéta Vašková

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvie Šiškeové v právní věci žalobce: **Valentýn Plzák**, bytem Hládkov 920/12, Praha 6, zast. Mgr. Danielem Holým, advokátem, se sídlem Václavské náměstí 846/1, Praha 1, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2024, č. j. 10.01-000235/24-0007, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2025, č. j. 17 A 72/2024-74,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce advokátu Mgr. Danielu Holému **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 18 404,10 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalobce **je p o v i n e n** zaplatit České republice - Nejvyššímu správnímu soudu náhradu nákladů řízení ve výši 3 680,82 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobce podal dne 28. 4. 2024 žádost o určení advokáta k zastupování v řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 (dále jen „obvodní soud“) ze dne 15. 2. 2024, sp. zn. 4 C 231/2023.

[2] Žalovaná žádost zamítla rozhodnutím ze dne 12. 6. 2024, č. j. 10.01-000235/24-0007 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Zaprvé uvedla, že zamýšlená ústavní stížnost představuje zjevně bezdůvodné uplatňování práva ve smyslu § 18c odst. 5 věty třetí zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Věc, kterou se zabýval obvodní soud, se týkala částky 1 524 Kč s příslušenstvím. Podle konstantní judikatury jsou ústavní stížnosti v bagatelních věcech zásadně nepřipustné s výjimkou extrémních excesů, což však nebyl případ uvedené věci. Druhým důvodem pro zamítnutí žádosti bylo to, že žalobce řádně neprokázal své příjmové a majetkové poměry za období šesti kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jak to vyžaduje § 18c odst. 4 zákona o advokacii. Žalobce doložil příjem z pracovního poměru pouze za jeden měsíc, a to za březen 2024. Zatřetí žalovaná uvedla, že žalobce neprokázal, že by si s ohledem na příjmy společně posuzovaných osob nemohl právní služby zajistit jinak. Žalovaná posoudila celkové příjmy domácnosti žalobce za měsíc březen 2024. Uvedla, že do výpočtu bylo nezbytné zahrnout též příjmy žalobcovy matky, která vede s žalobcem společnou domácnost. Celkový měsíční příjem domácnosti žalobce za březen 2024 činil 35 786 Kč, což představuje více než čtyřnásobek životního minima pro dvě osoby.

[3] Žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji zamítl.

[4] Městský soud zdůraznil, že by mohl napadené rozhodnutí zrušit jedině v případě, pokud by neobstál ani jeden z důvodů, pro které žalovaná žádost zamítla. Podle § 18c odst. 4 zákona o advokacii musí být k žádosti o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby přiloženy doklady o výši příjmů žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období šesti kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti. Tento požadavek je formulován jednoznačně, kategoricky a bezpodmínečně. Nejedná se tedy o pouhé doporučení či výzvu k doložení příjmů, ale o zákonnou povinnost, jejíž nesplnění brání věcnému posouzení žádosti. Žalovaná proto správně dovodila, že bylo nejen jejím oprávněním, ale i povinností posuzovat příjmové a majetkové poměry žalobce. Pokud žalobce nepředložil požadované doklady, nebylo možné žádosti vyhovět. Žalobce ani v žalobě nezpochyboval, že nedoložil příjmy za celé období šesti měsíců. Pokud doložil své příjmy z pracovního poměru pouze za měsíc březen 2024, nepostačovalo to ke splnění požadavků plynoucích ze zákona o advokacii.

[5] Městský soud se neztotožnil s žalobcem, že by se žalovaná dopustila přepjatého formalismu. Žalovaná není oprávněna zákonné požadavky zmírňovat ani nahrazovat vlastní úvahou. Povinnost doložit příjmy za celé rozhodné období je zákonem výslovně stanovena a nelze ji obejít ani s odkazem na předchozí komunikaci s žalovanou, ani na údajnou notorietu opakujícího se příjmu. Zákon neumožňuje, aby žalovaná nahrazovala absenci dokladů vlastní domněnkou o výši a pravidelnosti příjmů žadatele.

[6] Žalovaná proto postupovala správně, když žádost zamítla z důvodu nedoložení příjmů a majetkových poměrů žalobce. Tento důvod by sám o sobě postačoval k zamítnutí žádosti. Nad rámec toho městský soud uvedl, že neobstojí důvod pro zamítnutí žádosti spočívající ve zjevně bezdůvodném uplatňování práva. Tento důvod pro zamítnutí žádosti by mohl nastat za situace, pokud by se žadatel svým návrhem sice snažil domoci určitého procesního výsledku, ovšem činil by to za takových podmínek, které úspěšnost této procesní aktivity už na první pohled zcela negují. V posuzované věci žalovaná založila závěr o aplikaci důvodu pro zamítnutí žádosti pro zjevně bezdůvodné uplatňování práva na tvrzení, že požadavek žalobce směřuje k přezkoumání soudního rozhodnutí Ústavním soudem v bagatelní věci, a dále na obecné argumentaci postavením Ústavního soudu. Žalovaná sice poměrně obsáhle cituje z judikatury Ústavního soudu, avšak toliko v obecné rovině a bez dalšího uzavírá, že se v případě žalobce jedná o bagatelní věc. Takové odůvodnění městský soud považoval za nedostatečné, neboť z něj nevyplývá, v čem konkrétně

pokračování

žalovaná spatřuje zjevně bezdůvodné uplatňování práva. Judikatura Ústavního soudu v určitých případech připouští přezkum i v bagatelních věcech. Žalobce na tuto skutečnost poukázal v žalobě a dodal, že ve své ústavní stížnosti konkrétně rozvedl důvody, pro které považuje rozsudek obvodního soudu za excesivní zásah do svých práv. V tomto směru však žalovaná v napadeném rozhodnutí rezignovala na jakékoli posouzení.

[7] Městský soud se vyjádřil též k závěru žalované, že žalobce neprokázal, že by si s ohledem na příjmy společně posuzovaných osob nemohl právní služby zajistit jinak. Městský soud uvedl, že pokud žalovaná provedla v napadeném rozhodnutí výpočet příjmů domácnosti žalobce, jednalo se pouze o ilustrativní úvahu. Sama žalovaná uvedla, že se tento výpočet vztahuje pouze k jednomu měsíci a užila obrat „pro ilustraci“. Jednalo se tak pouze o podpůrnou argumentaci, která nemění nic na závěru, že žalobce nedoložil své poměry v rozsahu stanoveném v § 18c odst. 4 zákona o advokacii.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření

[8] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatel uvedl, že ačkoliv bylo jeho povinností, aby k žádosti doložil všechny zákonem požadované podklady, bylo zároveň povinností žalované, aby zohlednila reálné poměry stěžovatele, a to nejen ty finanční. Stěžovatel v žádosti uvedl, že nevlastní počítač, nemá internet v mobilu a zajišťuje chod domácnosti a péči o blízkého příbuzného. Stěžovatel navíc trpí vážným zdravotním postižením a je invalidní ve druhém stupni. Za této situace jej žalovaná měla upozornit na absenci podkladů a poskytnout mu lhůtu k jejich doplnění. Tento požadavek navíc vyplývá z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (dále jen „CRPD“). Článek 13 CRPD garantuje osobám se zdravotním postižením účinný přístup ke spravedlnosti včetně opatření, která usnadní plnění jejich role v průběhu řízení. Z CRPD je zřetelné, že klade důraz na pomoc takovýmto osobám ze strany správních orgánů.

[10] Městský soud shledal, že dva ze tří žalovanou uplatněných důvodů pro zamítnutí žádosti neobstojí. Podle stěžovatele je otázkou, zda žalovaná nebyla vedena těmito důvody nebo předpojatostí.

[11] Stěžovatel se neztotožnil s městským soudem, že podmínka stanovená v § 18c odst. 4 zákona o advokacii je kategorická a že její nesplnění brání věcnému posouzení žádosti. Z tohoto ustanovení totiž neplyne, že by žalovaná mohla při nesplnění zde uvedené podmínky žádost automaticky zamítnout, aniž by se pokusila odstranit vady podání. U žádostí, které trpí nedostatky, je standardem veřejné správy postup směřující k jejich odstranění, nikoli překvapivé zamítnutí bez reálné možnosti doplnění. Takový postup je v rozporu se zásadami dobré správy a ochrany práv žadatele tím spíše, že podmínky uvedené v § 18c odst. 4 zákona o advokacii spočívají v posuzování příjmů a majetku žadatele, tedy ve zjištění skutečného stavu věci. Smyslem tohoto ustanovení je posoudit, zda poměry žadatele odůvodňují bezplatnou právní službu, nikoli trestat formální nedostatek, který je odstranitelný. Rozsudek městského soudu redukuje předmětný institut na formální *check-list*. Takový výklad je nepřiměřený, tím spíše u osoby se zdravotním postižením.

[12] Městský soud připustil, že napadené rozhodnutí je vnitřně rozporné. Žalovaná totiž na jedné straně uvedla, že bez doložení příjmů nebylo možné žádost posoudit,

na straně druhé provedla výpočty a závěry. Městský soud tento postup bagatelizoval s tím, že se jednalo o ilustrativní úvahu. Tím však městský soud neřešil jádro problému, a sice že napadené rozhodnutí obsahuje navzájem se oslabující tvrzení. Městský soud namísto zrušení napadeného rozhodnutí fakticky přepsal části jeho odůvodnění. Tím se dostal mimo roli soudního přezkumu.

[13] Pokud městský soud dospěl k závěru, že žalovaná nedostatečně odůvodnila aplikaci zamítavého důvodu spočívajícího ve zjevně bezdůvodném uplatňování práva, měl se zabývat i tím, zda zbývající důvod skutečně obstojí jako samostatný důvod pro zamítnutí žádosti. Městský soud ve svém rozsudku pracuje s tezí, že pro zamítnutí žaloby postačí jeden důvod, pro který bylo namístež žádost zamítnout. Tato teze by platila jedinečně v případě, pokud by se jednalo o oddělitelné důvody, které by samy o sobě vedly nezbytně ke stejnému výsledku, a správní orgán by bez ostatních důvodů rozhodl totožně. To v posuzované věci neplatí. Žalovaná současně hodnotila zjevně bezdůvodné uplatňování práva i majetek a příjmy domácnosti stěžovatele. Jakmile je jeden okruh úvah nezákonný nebo nepřezkoumatelný, nelze bez dalšího předjímat, že výsledek by byl stejný.

[14] Stěžovatel v žalobě namítal, že žalovaná hodnotila důkazy přepjatě formalisticky, nesprávně zahrнула příjmy stěžovatelovy matky a opomněla výdaje na bydlení. Městský soud k těmto námitkám v zásadě uvedl, že stěžovatel nepochybně, že nedoložil vyžadované údaje za celé období šesti měsíců. Městský soud nezodpověděl otázku, zda žalovaná měla stěžovateli umožnit doplnění podkladů, případně zda mohla vycházet z již známých skutečností vyplývajících z předchozích řízení. Městský soud konstatoval, že § 18c odst. 4 zákona o advokacii je kategorický, aniž by se vypořádal s námitkou, že postup žalované byl v materiálním smyslu přepjatě formalistický. Městský soud se nevypořádal ani s argumentací týkající se zahrnutí příjmů matky stěžovatele a bez dalšího uzavřel, že žalovanou provedený výpočet byl ilustrativní.

[15] Žalovaná ve svém vyjádření navrhla kasační stížnost zamítnout. Uvedla, že podle § 55a odst. 1 zákona o advokacii se ve věcech upravených v § 18a až § 18c tohoto zákona nepoužije § 37 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. To je odůvodněno zaprvé tím, že na rozdíl od jiných správních řízení je žalovaná povinna vydat rozhodnutí o žádosti o určení advokáta bez zbytečného odkladu. Druhým důvodem vyloučení uvedeného ustanovení správního řádu je skutečnost, že žádost o určení advokáta lze podat výhradně na vzorovém formuláři. Tento formulář je přehledný, návodný a obsahově jednoduchý. Každý průměrný občan ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jej bez potíží vyplní. Žalovaná zdůraznila, že instituty ustanovení zástupce a určení advokáta žalovanou jsou a musí zůstat výjimečnými. Dalším důvodem pro vyloučení aplikace ustanovení správního řádu je skutečnost, že se o žádosti rozhoduje v jednoinstančním řízení a případná ochrana žadatele je vyhrazena správním soudům. Žalovaná dále uvedla, že nehodnotila příjmy a majetkové poměry stěžovatele, protože je stěžovatel nedoložil.

[16] Stěžovatel v replice uvedl, že žalovaná přehlédla, že stěžovatel v kasační stížnosti poukázal na článek 13 odst. 1 CRPD. Toto ustanovení je samovykonatelné a má přednost před zákonem, tedy i před § 55a odst. 1 zákona o advokacii. I pokud by tomu tak nebylo, působí formou nepřímého účinku, tedy při výkladu zákona o advokacii. K argumentaci žalované stěžovatel uvedl, že aplikace § 37 odst. 3 správního řádu nutně neznamená, že řízení musí trvat dlouhou dobu. Výzvu k odstranění vad žádosti je možné učinit během tří nebo pěti pracovních dní a reakce ze strany stěžovatele by mohla trvat den nebo dva. V takovém případě by všechny podklady pro posouzení žádosti byly kompletní do jednoho týdne od podání žádosti a žalovaná by mohla vydat rozhodnutí do deseti dnů ode dne podání žádosti. Nadto žalovaná o žádostech nerozhoduje bezodkladně.

pokračování

Stěžovatel poukázal na jiná řízení, ve kterých žalovaná rozhodla o žádostech až téměř dva měsíce od jejich podání. Stěžovatel se ztotožnil s žalovanou, že bezplatné určení advokáta je dobrodinní zákona. Zároveň se však jedná o provedení ústavně garantovaného práva na právní pomoc, a pokud se jedná o osoby se zdravotním postižením, pak i práva na účinný přístup ke spravedlnosti ve smyslu článku 13 odst. 1 CRPD. K námitce žalované, že řízení o žádostech podle § 18c zákona o advokacii je vedeno pouze v jedné instanci, stěžovatel uvedl, že tato skutečnost je naopak argumentem pro závěr, že mají být řádně dodržovány všechny procesní záruky. Rozhodnutí žalované totiž není reálně napravitelné, neboť lhůta pro podání opravného prostředku (v posuzované věci ústavní stížnosti) je propadlá.

III. Posouzení kasační stížnosti

[17] Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté NSS zkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] NSS předně uvádí, že rozsudek městského soudu není nepřezkoumatelný, jak se snaží stěžovatel dovodit v kasační stížnosti. Za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů jsou považována zejména taková rozhodnutí, u nichž není z odůvodnění zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při hodnocení skutkových i právních otázek a jakým způsobem se vyrovnal s argumenty účastníků řízení (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Soudy však nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (viz rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). Podstatné je, aby se správní soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (viz rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33, a usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS). Rozsudek městského soudu tyto požadavky na kvalitu odůvodnění splňuje.

[20] Závěry o neurčení advokáta žalovaná postavila na více samostatných důvodech. Podle ustálené judikatury by každý z těchto důvodů sám o sobě postačil k tomu, aby žalovaná advokáta neurčila (viz rozsudky NSS ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021-30, ze dne 21. 12. 2023, č. j. 2 As 155/2023-48, nebo ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28). Tímto způsobem přistoupil k přezkumu napadeného rozhodnutí i městský soud. Jak již několikrát NSS vyslovil, rozsudek krajského (městského) soudu nezruší, byť je založen zcela nebo zčásti na nesprávných důvodech, pokud je tento rozsudek přezkoumatelný, řízení před krajským soudem netrpělo žádnou procesní vadou, jež mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí o věci samé, a současně může NSS postavit na jisto, že výrok rozsudku krajského (městského) soudu je v souladu se zákonem, aniž by překročil rámec věci, jak byla definována nejen řízením o kasační stížnosti, ale i předcházejícím řízením žalobním a řízením před správními orgány (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007-75, č. 1865/2009 Sb. NSS, nebo rozsudek NSS ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 Afs 104/2008-66).

[21] Podle městského soudu obstál žalovanou aplikovaný důvod pro zamítnutí žádosti spočívající ve skutečnosti, že stěžovatel nedoložil výši svých příjmů za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti (viz § 18c odst. 4 zákona o advokacii). Jak bude rozvedeno níže, NSS se s tímto závěrem ztotožňuje. Stěžovatel totiž žalované nedoložil výši příjmů z pracovní činnosti vztahující se k celému období šesti měsíců.

[22] Za této situace nebylo povinností městského soudu posuzovat další žalovanou uplatněné důvody pro zamítnutí žádosti. Pokud totiž obstojí jeden důvod pro zamítnutí žádosti, není třeba, aby se soudy zabývaly těmi zbývajících. I pokud by ostatní důvody, pro které žalovaná zamítla žádost, byly užity nesprávně, nic by to neměnilo na závěru, že žalovaná musela žádost stěžovatele zamítnout. Pokud se městský soud v posuzované věci vyjadřoval ke splnění dalších důvodů pro zamítnutí žádosti, činil tak toliko *obiter dictum*. Proto pokud by nebyly správné závěry městského soudu týkající se ostatních důvodů pro zamítnutí žádosti, nebylo by namístě, aby NSS zrušil rozsudek městského soudu (viz např. rozsudek NSS ze dne 27. 6. 2024, č. j. 8 As 22/2024-57, nebo č. j. 8 As 138/2021-30).

[23] Podle stěžovatele by závěr městského soudu, že pro zamítnutí žaloby postačí, že obstojí jeden z důvodů, pro které žalovaná zamítla žádost, platil jediné v případě, pokud by důvody pro zamítnutí žádosti byly oddělitelné. Podle stěžovatele se však tyto důvody vzájemně prolínají a nelze postavit najisto, zda by žalovaná postupovala stejně, pokud by jediný důvod pro zamítnutí žádosti spočíval v nedoložení příjmů stěžovatele za rozhodné období.

[24] S touto argumentací se NSS neztotožňuje. I pokud by žalovaná napadené rozhodnutí založila pouze na důvodu spočívajícím v nedoložení příjmů stěžovatele za celé rozhodné období, postačovalo by to pro zamítnutí žádosti. Podle názoru NSS všechny tři důvody, pro které žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla žádost, oddělitelné jsou. Úvahy o zjevně bezdůvodném uplatňování práva nebo o tom, že by stěžovatel nesplnil zákonné podmínky pro bezplatné určení advokáta ani za jediný doložený měsíc (březen 2024), jsou oddělitelné od důvodu spočívajícího v nedoložení příjmů za celé zákonem požadované období.

[25] Dále se již NSS zabýval závěrem městského soudu, že žalovaná nepochybila, když žádost zamítla z důvodu nedoložení výše příjmů stěžovatele za období šesti měsíců předcházejících podání žádosti.

[26] Podle § 18c odst. 4 věty první zákona o advokacii *ke žádosti o určení advokáta ke poskytnutí právní služby bezplatně musí žadatel přiložit doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech.*

[27] Je zřejmé, že doložení příjmů tak, jak to učinil stěžovatel v posuzované věci, není dle citovaného ustanovení dostatečné. Toto ustanovení vyžaduje doložit příjmy za období šesti kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti (viz např. rozsudek NSS č. j. 8 As 138/2021-30). Jinými slovy žadatel je povinen doložit příjmy za všech 6 měsíců před podáním žádosti. Pokud stěžovatel žalované doložil své příjmy z pracovního poměru pouze za měsíc březen 2024, nijak tím nemohl prokázat své příjmy za měsíce říjen 2023 až únor 2024.

[28] Je mylná představa stěžovatele, že si žalovaná měla jeho příjmy dovodit na základě skutečnosti, že pokud měl stěžovatel pracovní poměr v rozsahu 15 hodin týdně, což uvedl v žádosti, pak se výše těchto příjmů v jednotlivých měsících mohla měnit jen nepatrně, protože měsíce mají podobný počet dní a počet státních svátků není velký. Je totiž nutné zdůraznit,

pokračování

že posuzovaná věc se týká řízení o žádosti, v němž je odpovědnost za tvrzení a prokázání rozhodných skutečností primárně na žadateli. O to více se tato procesní povinnost žadatele uplatní v řízení o určení advokáta, jelikož žalovaná nemá povinnost vyzývat žadatele k odstranění vad podání (viz rozsudek NSS č. j. 8 As 138/2021-30). Pokud tedy zákon požaduje, aby žadatel něco prokázal, pak je na něm a v jeho zájmu, aby tak učinil. Břemeno prokázání splnění podmínek pro vyhovění žádosti spočívá na žadateli (srov. rozsudky NSS ze dne 18. 8. 2015, č. j. 2 As 99/2015-49, ze dne 25. 8. 2020, č. j. 2 As 17/2019-49, ze dne 7. 9. 2021, č. j. 9 As 121/2021-29, nebo ze dne 21. 11. 2025, č. j. 10 As 202/2025-56). Bylo tedy na stěžovateli, aby své příjmy ze závislé činnosti doložil, a to za celé zákonem vymezené období. Zákonem stanovený požadavek nejen tvrdit, ale též prokázat příjmy není svévolný. Jeho účelem je postavit najisto, že příjmy žadatele tak, jak je vylíčil žalované, odpovídají skutečnosti. Pokud by žalovaná měla vycházet pouze z doložení příjmů stěžovatele za jeden měsíc, nemohla by spolehlivě posoudit, zda se příjmy stěžovatele výrazně nelišily za jiná období (v důsledku variabilních složek mzdy, nepravidelného rozsahu práce či jiných jednorázových nebo nahodilých plnění ze závislé činnosti, popř. překážek v práci). Po žalované tedy nebylo možné požadovat, aby ignorovala zákonem stanovený požadavek na doložení příjmů za celé rozhodné období a aby si příjmy stěžovatele za předešlé měsíce dovodila, respektive aby presumovala, že se příjmy z pracovní činnosti za předešlé měsíce rovnaly příjmům za měsíc březen 2024.

[29] Správnost aplikace tohoto důvodu zamítnutí žádosti nijak nezpochybnuje ani doplňková úvaha žalované, která vyčíslila příjmy a výdaje stěžovatelovy domácnosti za měsíc březen 2024 a dovodila, že příjmové a majetkové poměry stěžovatele by neodůvodňovaly určení advokáta k bezplatnému poskytnutí právní služby. Tato doplňková úvaha naopak dokládá, že žalovaná by byla schopna posoudit příjmové a majetkové poměry stěžovatelovy domácnosti pouze za období měsíce března 2024, nikoliv však za měsíce předchozí, v důsledku čehož by nebylo v jejích možnostech zhodnotit stěžovatelovu situaci v průběhu delšího (šestiměsíčního) období, jak vyžaduje zákon. Právě stanovení delšího rozhodného období umožňuje posoudit příjmové a majetkové poměry ze širší perspektivy a rozložit jednorázové výkyvy v čase.

[30] Stěžovatel namítl, že bylo povinností žalované, aby posoudila jeho reálné poměry. Poukázal přitom na řadu skutečností, zejména na to, že je osobou se zdravotním postižením, pečuje o blízkou osobu, nevlastní počítač a nemá internet v mobilním telefonu. Městský soud podle něj pochybil, když aproboval postup žalované a zákonem stanovené podmínky pro bezplatné ustanovení advokáta redukoval na *check-list*.

[31] K tomu NSS ve shodě s městským soudem uvádí, že podmínky stanovené v § 18c odst. 4 zákona o advokacii jsou stanoveny kategoricky. Jak již bylo výše uvedeno, samotné nedoložení příjmů žadatele za období šesti měsíců předcházejících podání žádosti samo o sobě postačuje pro zamítnutí žádosti. Jinými slovy, pokud stěžovatel nedoložil zákonem stanovené skutečnosti, nebylo namístě posuzovat skutečnosti jiné.

[32] Nad rámec toho lze uvést, že žalovaná stěžovateli dne 3. 5. 2024 zaslala informace týkající se žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně. Z nich bylo patrné, jaké podmínky by musel stěžovatel splnit, aby mu žalovaná mohla určit advokáta pro řízení o výše uvedené ústavní stížnosti. V těchto informacích bylo uvedeno, že „[k] *žádosti musí být přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti [...]*“, tedy text odpovídající § 18c odst. 4 zákona o advokacii. V tomto dokumentu bylo rovněž uvedeno, že žalovaná „*žádosti nevyhoví, pokud žadatel neprokáže existenci všech podmínek stanovených v § 18 odst. 2 a v § 18c*“ zákona o advokacii. Žalovaná stěžovateli téhož dne zaslala formulář, který stěžovatel vyplnil. I v tomto formuláři bylo v části IV.A týkající se příjmů ze závislé činnosti uvedeno, aby stěžovatel uvedl „*čisté příjmy za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání*

žádosti ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru [...]“.

[33] Stěžovatel přitom netvrdil, jak konkrétně by mu jeho individuální okolnosti (péče o jinou osobu, absence počítače nebo internetu v mobilu) bránily v tom, aby doložil své příjmy z pracovního poměru za celé stanovené období nebo aby pochopil, co je po něm požadováno. Stejný závěr platí o námitce nepříznivého zdravotního stavu. Stěžovatel uvedl, že je osobou se zdravotním postižením a pobírá invalidní důchod II. stupně. Ze správního spisu vyplývá, že se dlouhodobě léčí pro neurologické obtíže, zejména migrény, a trpí též dýchacími potížemi. Z toho však nelze bez dalšího dovodit, že by zdravotní problémy samy o sobě objektivně bránily stěžovateli doložit své příjmy za celé rozhodné období. Z ničeho nevyplývá, že by stěžovatel nebyl schopen žalované doložit příjmy z pracovní činnosti za zbývající měsíce tak, jak to učinil u příjmů za měsíc březen 2024, nebo že by jeho zdravotní stav byl natolik nepříznivý, že nebyl schopen přecíst či porozumět textu uvedenému v informacích, které mu žalovaná zaslala (ostatně stěžovatel sám sepsal projednatelnou žalobní i kasační argumentaci). Stěžovatel v tomto směru žádné konkrétní tvrzení neuplatnil. Proto NSS neshledal, že by postup žalované mohl být jakkoliv v rozporu s čl. 13 odst. 1 CRPD. K námitce nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele ve vztahu ke skutečnosti, že jej žalovaná měla vyzvat k odstranění vad žádosti, se NSS vyjádří níže.

[34] V této souvislosti lze poukázat na usnesení ze dne 24. 7. 2019, č. j. 4 As 203/2019-31, ve kterém se NSS zabýval kasační stížností téhož stěžovatele jako v posuzované věci. NSS v tomto usnesení v reakci na odkaz stěžovatele na čl. 13 CRPD uvedl, že skutečnost, že stěžovatel trpí migrénou a navštívil neurologickou ambulanci, mu nebránila podat proti napadenému rozsudku včas kasační stížnost. Dále lze uvést, že NSS je z úřední činnosti známo, že stěžovatel je obeznámen s podmínkami, které musí žadatel splnit pro bezplatné určení advokáta ze strany žalované. Stěžovatel již podal kasační stížnosti ve věcech týkajících se rozhodování žalované o určení advokáta (věci byly u NSS vedeny pod sp. zn. 6 As 92/2024, sp. zn. 9 As 265/2023 a sp. zn. 6 As 7/2022). Stěžovatel tento typ žádostí podává opakovaně, a lze proto legitimně předpokládat, že je obeznámen se zákonnými požadavky, které je třeba splnit pro úspěch takové žádosti.

[35] Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že žalovaná pochybila tím, že jej nevyzvala k odstranění vad žádosti. Stěžovatel se neztotožnil s městským soudem, že podmínka stanovená v § 18c odst. 4 zákona o advokacii je kategorická a že její nesplnění brání věcnému posouzení žádosti. Z tohoto ustanovení totiž podle stěžovatele neplyne, že by žalovaná mohla při nesplnění zde uvedené podmínky žádost automaticky zamítnout bez toho, aby se pokusila odstranit vady podání.

[36] K této námitce NSS uvádí, že stěžovatel v žalobě ani v jiném podání učiněném ve lhůtě k podání žaloby nenamítal, že by žalovaná pochybila, když jej nevyzvala k odstranění vad žádosti. Pokud městský soud ve svém rozsudku uvedl, že podmínka stanovená v § 18c odst. 4 zákona o advokacii je kategorická a její nesplnění brání věcnému posouzení žádosti, reagoval tím na skutečnost, že žalovaná nemohla bez doložení příjmů stěžovatele za celé rozhodné období žádosti vyhovět. Touto úvahou naopak městský soud netvrdil nic o tom, že by žalovaná nemusela stěžovatele vyzvat k odstranění vad žádosti. Pokud stěžovatel namítá, že jej měla žalovaná vyzvat k odstranění vad žádosti, poprvé až v kasační stížnosti, jedná se o nepřijatelnou námitku podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Stěžovateli nic nebránilo, aby tuto námitku uplatnil již v řízení před krajským soudem.

[37] Nad rámec lze uvést, že jak správně zdůraznila žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti, § 55a odst. 1 zákona o advokacii, jenž se vztahuje na rozhodování o žádosti o určení advokáta, vylučuje aplikaci § 37 odst. 3 i § 45 odst. 2 správního řádu. Žalovaná tak nemusela vyzývat

pokračování

stěžovatele k odstranění vad žádosti (viz rozsudky NSS č. j. 7 As 217/2023-28, č. j. 8 As 138/2021-30, č. j. 8 As 22/2024-57, nebo ze dne 12. 10. 2021, č. j. 1 As 250/2021-36).

IV. Závěr a náklady řízení

[38] Vzhledem k výše uvedenému neshledal NSS kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. zamítl.

[39] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl NSS podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, avšak nevznikly jí žádné náklady nad rámec úřední činnosti, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[40] Městský soud usnesením ze dne 15. 4. 2025, č. j. 17 A 72/2024-55, stěžovateli přiznal částečné osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě, a to v rozsahu 80 %. Toto částečné osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti (viz § 36 odst. 3 věta poslední s. ř. s.). Stěžovatel požádal NSS, aby mu v řízení o kasační stížnosti přiznal osvobození od soudních poplatků ve větším rozsahu, popř. aby jej plně osvobodil od soudních poplatků. NSS tuto žádost zamítl usnesením ze dne 29. 1. 2026, č. j. 2 As 247/2025-44, s tím, že se na řízení o kasační stížnosti uplatní městským soudem přiznaný rozsah částečného osvobození od soudních poplatků. Při posuzování míry osvobození od soudních poplatků NSS zohlednil i eventuální povinnost stěžovatele nahradit státu adekvátní část nákladů vynaložených na zastoupení advokátem ustanoveným soudem pro toto řízení.

[41] Následně NSS stěžovateli usnesením ze dne 26. 2. 2026, č. j. 2 As 247/2025-63, ustanovil k ochraně jeho práv zástupcem Mgr. Daniela Holého, advokáta. Podle § 35 odst. 10 části věty první za středníkem ve spojení s § 120 s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží ustanovenému zástupci stěžovatele odměna po 4 620 Kč za tři úkony právní služby, a to za převzetí a přípravu zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a za sepsání doplnění kasační stížnosti a repliky [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náleží zástupci dále náhrada hotových výdajů v paušální částce 450 Kč za každý z uvedených úkonů právní služby. Celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů činí 15 210 Kč. Jelikož zástupce stěžovatele je plátcem DPH, zvyšuje se uvedená částka podle § 35 odst. 10 s. ř. s. o daň ve výši 21 %, tj. o 3 194,10 Kč. Celkem tedy odměna za zastupování, náhrada hotových výdajů a DPH činí 18 404,10 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu NSS ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[42] Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti částečně osvobozen od soudních poplatků v rozsahu 80 % (naposledy byly jeho poměry pro účely stanovení míry osvobození posuzovány před pouhými třemi měsíci a byly zohledněny i náklady zastoupení advokátem), vzniklo státu podle § 60 odst. 4 ve spojení s § 120 s. ř. s. vůči procesně neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu 20 % nákladů, které stát vynaložil na odměnu, náhradu hotových výdajů a DPH ustanoveného zástupce. O tom byl stěžovatel předem poučen. Tato částka činí 3 680,82 Kč. Proto NSS uložil stěžovateli, aby tuto částku státu zaplatil, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. V případě včasného nezaplacení náhrady nákladů řízení státu bude tuto pohledávku vymáhat celní úřad (§ 60 odst. 9 věta druhá s. ř. s.).

[43] Tuto částku lze uhradit jedním z těchto způsobů:

- v hotovosti na pokladně NSS,
- bezhotovostně převodem na účet soudu číslo: **19-46127621/0710**, vedený u České národní banky, pobočka Brno. Závazný **variabilní symbol** pro identifikaci platby je: **1020424725**.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 29. dubna 2026

L. S.

Tomáš Kocourek v. r.
předseda senátu